

't Huus an 't wegjen zonder name

Al lange tied ston dat huus daor an 't wegjen langs 't bos. Allene oldere mensen konnen zich de huusplaatse nog as weuste grond veurstellen.

't Is vlak nao den oorlog ewes dat 't jonge paar den langen streppel grond in 't oge kreeg. Die lei daor mooi op de grenze van bouwland en bos.

't Land had ruimte en uutzich, 't bos gaf beschutting en warmte. Veuran was 'n stuksken stieve, grovve dennen, maor wieter was 't 'n laevend, echt bos met van alle soorten holt.

Daor stonnen stoere eiken, die't al generaties mensen aoverlaefd hadden. En deftege bukenbeume met eur gladden bas. En daortussen aoveral liesterbaezen, vlierstruke en brummelenbusse.

Den jongen kael en die jonge vrouw waren daor gevuleg veur. Ze wollen graag met eur beiden an de gange, maor völle geld um wat te kopen hadden ze niet. En nargens lek 't eur better as daor an dat wegjen.

Den eigenaar van de grond was 'n olde man. Met 'm viel te praoten en zo konnen ze dat stuksken grond pachten. Dat wodden netjes bi-j den notaris beschreven. In 't contract ston dat "na beëindiging van de huurovereenkomst het perceel weer terug dient te worden gebracht in de oorspronkelijke staat".

Wat de bouwvergunning anging, maken ze zich weineg zörge. De heren die't de wetbuke naolaest waren in die dage net heel druk met gewichtege zaken. Ze deien gin moeite um uut te zuken hoe't daor in ens 'n klein huus was kommen te staon.

't Jonge paar numen 't 'n noodwoning. Zee waren der met uut de nood en konnen later wel 's uutzien nao wat anders. De man schudden de kwekko uut de verwilderde grond en potten eerpels. Hee potten ok 'n paar appel – en perebeume. En 'n olderwetsen mispel. Want hee had liefbri-je veur dinge van vrogger.

De vrouw lei zich 'n slaathof an met spenazie en bonen en kool. Deur al die dinge wodden 't daor veur eur beiden steeds meer 'n eigen huus-te-kommen.

En (al was 't huusken klein) later ok 'n warm en veileg oldershuus veur eur kinder. Die grujen daor op tussen de beume en de struke en liepen gien mensen in de waege. Want ruimte was der zat. Ze leren van eur vader en moeder de namen van de vogels in 't bos en ze leren in de vochtege bosgrond de sporen laezen van kniens en van reeën.

Eur olders grujen daor zo vast an de plaatse dat der van uutkieken nao wat anders niet meer kwam. De man, die't now de vader was, wennen zo an 't soezen van de wind deur de beume dat e in 't geraoste van darp of stad niet meer zol können wonen. En de vrouw, die't now de moeder was, zol eur hof en de vogels, en de vleermoeze, die't 's zommersaovend häösteg zwenkend um de mispelboom vlaogen, niet meer können missen.

Dat eur huus en eur hele laeven op andermans grond stonnen, daor dachten ze maor zelden an. Ze richten zich op de getieden van 't jaor zo as die in de natuur bunt te belaeven. En de jaoren gingen wieter.

En de jaoren gingen wieter. In 't bos veranderen der weineg. 't Perceeltjen grovve dennen was wel ehouwen, maor de ni-j gepotte fiene dennen wodden ok al weer hele kaels.

Wieter bleef 't bos zowat 't zelfde, maor toch ieder jaorgetiede weer ni-j.

De gietelinks bleven 's margens en 's aovends zingen, de oele 'snachens roepen en de doeven koeren. En de mezen, in soorten, bleven afkommen op de spekzwaorde die't de vrouw ophing.

In de buurte was wel verandering ekommen. De beide kleine boeren an 't wegjen hadden eur land verkoch an 'n groteren boer wieterop.

Rogge ston der niet meer; 't was allemaol mais ewodden. Ze vonnen de rogge mooier, maor de mais hiel de zommer lange vaste op 't land. Dat was 'n veurdeel van 't ni-je verbouw. De boerenhuze wodden now bewoond deur mensen van buten de streek. Die huze hadden goed geld op-ebrach; daor was völle vraoge nao boerderi-jkes die't mooi butenaf leien.

De man en de vrouw kregen zo now en dan al 's mensen an de deure die't vroegen of 't huusken niet te koop was. Sommegen lieten dan blieken dat 't op 'n betjen geld niet vaste hoeven te zitten. Dan dachten ze der nog weer an dat ze aover de grond waor ze op wonen, niet beschikken konnen nao eigen wille.

In 't kleine huusken was de ruimte krap ewodden. Maor al gauw kwam den dag dat den oldsten van de kinder 't huus uutging um in de grote waerld zien eigen plaatse te vinnen. Van jaor töt jaor vlaog den enen nao den anderen weg uut 't olde nes. Daor wodden 't stille van in huus.

Maor völle jaoren duren 't niet töt der weer kinder eur stemmen lieten heuren. Ze spöllen um 't huus en belaeven in 't bos avonturen. De man, die't now de opa was, wees eur de sporen van kniens en reeën, want die waren der gelukkeg nog.

De vrouw, die't now de oma was, had nog meer zörge dat de kleinkinder uut 'n boom of in 'n graven zollen vallen as vrogger met eur eigen kinder.

De man waor't ze indertied van epacht hadden, was al lange uut de tied. Ze betalen now de pacht an 'n jongen kaerl, 'n kaerl van de ni-je tied, van der uuthalen wat der inzit.

Die had al 's laoten marken dat eur olde pachcontract van veur vieftteg jaor, niet meer alles beteikenen. Daor mankeren wel een en ander an. En den olden notaris had zeker niks ewetten van wat der in de wet ston aover bouwen op andermans grond.

Daor dachen ze wel 's zörgelek an. Dat wissen de kinder ok wel. "Wi-j bunt der ok nog!" zeien de zonen dan.

De man zei: "I-j brekt de keet maor af, asse wi-j der niet meer bunt. Dan he'j an 't contract voldaan: trugge brengen in den oorspronkeleken staot. Zo lange zal 't met ons wel niet meer duren". Want hi-j begon zich old en muu te vulen.

Maor zo lange at e kon, bleef hee deur 't bos lopen. Dat kwam 'm steeds naoder. En 't bos vertrouwen 'm zo dat de markaole, die't toch den oppasser van 't bos is, 't niet meer neudeg von zien hesen alarmroep te laoten heuren, as de man 't bos in liep.

Maor de tied kwam dat e dat niet meer kon. Hee lei in huus veur 't raam en luusteren nao de geluden van 't bos: de gietelinks, de oele, de doeven, de kraejen.

Toe hef e op 'n aovend eheurd dat de oele veur 'm riep.

In 't huus bleef de vrouwe allene achter. Ze was 'n sterke vrouw. Toe't de buurluu kwammen condoleren zei ze: "Alles is egaon zo as 't heurt. Ik had de oele wel heuren roepen".

En ze laeven eur laeven alleen wieter op de maniere zo as eur dat goed lek.

Niet zo völle jaoren hef dat zo deur egaon. Ok eur gezondheid ging achteruut. Toe kwammen der mensen die't eur anraon toch naor 't darp te verhuizen. Ze kon daor wel 'n bejaordenwoning kriegen. Ze kon ok in "Avondrood" terechte; daor zol ze altied 'n goeie verzörging hebben. Ok den eigenaar van de woning proberen eur te bepraoten. Niet hier-of-daor-um, maor 't zol wel wiezer waen dat ze 't huus utging. Maor veur 't geval dat ze daor niet dadelek toe kon besluten: mos der soms nog iets an 't huus gebeuren? Daor zol e dan veur zörge.

De vrouw had daor eur gedachten aover. "Mien huus hol ik zelf wel in odder," zei ze.

De kinder nommen de man dat andringen kwaolek. Die begreppen dat moeder de gietelinks in de seringbos en de mezen in de vensterbanke niet kon missen. "Ik heb 'n paar statmezen ezien, mien dag is weer goed".

De kinder konnen dat van moeder begriepen. Ze wissen wat zee zich veurenommen had: "Ik gao hier niet laevend weg".

En dat is ok niet gebeurd. Daor kwam ok veur eur 'n dag dat de mezen niet meer kon zien. Of ze de oele ok veur zich hef heuren roepen, dat wet gien mense.

Veur de kinder was 't 'n goed gevuul dat moeder töt an 't ende op eur eigen plaatse had können blieden.

Toe mos der familieberaad ehollen wodden. 'n Maond nao 't starven van den langstlaevenden liep 't pachtcontract af. Alle kinder kwammen bi-j mekare en 't wodden late. Maor toe wissen ze van mekare hoe't ze der aover dachten. De zoons zollen met de grondeigenaar aoverleggen. Ze wissen wel dat 't stuksken grond völle weerd was.

Dat aoverleg liep niet zo vlot. Iedere partij bekek de zaak van zien eigen kante. De verpachter zag 'n mooie kans um geld te verdienen en bi-j de kinder grujen 't gevuul dat ze veur de heilege plaatse van eur olders vochten.

Ze wodden 't niet met mekare eens en de grondeigenaar liep 't huus uut. Net toe hee buten was kwam der onverwachts 'n forsen donderslag uut 'n loch, die't dat niet liet verwachten. "Gien bes veurteiken," zei den jongsten.

Hee hef geliek ekregen.

Der kwam weer familieberaad en daor wodden 'n vast besluit enommen. Dat mos ok wel want aover dri-j dage liep de termien van 't pachcontract af. De dri-j zoons wissen wat eur te doen ston.

Den volgenden dag was 't rösteg an 't wegjen zonder name. Tegen den aovend kwammen de breurs bi-j 't läöge oldershuus bi-j mekare. Ze praoten wat en meestal begon 't met: "Wet i-j nog.."

"'t Gif mien toch 'n raar gevuul," zei den jongsten. 't Is toch 't huus van vader en moeder.

"Daorum mot 't ok gebeuren," zei den oldsten.

"Ze zekt wel," zei den jongsten, "dat de ziel van 'n gestorvenen nog 'n tied ronddwaalt op de plaatse waar'te ewoond hef. En now.."

"Maor 't bos is der nog," zei den oldsten. De eiken en de dennen staot der nog. Daor laeven ze zeker net zovölle in as in eur huus. Daor zölt ze zich zeker in huus vulen."

Den middelsten, die't altied de man van de nuchtere warkelekheid was, zei: "De mezen zölt de spekzwaorde nog missen."

Toe wodden 't effen stille en ze luusteren naor 'n zwaor motorgeluud dat starker en starker wodden. Daor draejden de bulldozer 't wegjen in en stoppen veur 't kleine huus.

't Lawaai was inens stille en de bestuurder kek vanaf zien hogen stoel vraogend nao de breurs. 't Duren 'n ogenblik, toe maken den oldsten 'n armgebaar in de richting van 't huus. Den jongsten lek 't effen of daor 'n soort stamhoofd ston dat 'n teiken gaf veur 'n gewijde handeling.

't Grommende motorgeluud begon weer en de grote schoepe richten zich op 't huus. Dat had tegen zovölle geweld gien verweer. 't Duren maor effen of alles lei an de grond.

'n Groten grieper gooien grote brokken op de vrachtauto. Zo ging de sloop van 't oldershuus deur, met groot geweld.

't Schuurken ging vlak en 't hoenderhok. De vruchtbeume wodden uut de grond etrokken en den mispelboom die't vader altied zo bezunder had evonnen.

De nach was nog niet umme toe't zo wied was dat de loonwarker met de ploeg achter den trekker 't hele stuk kon ummebouwen.

"Lao'w der nog 'n handvol kwekko-kiemen deur gooien," zei den middelsten.

"Wi-j mot de oorspronkeleke staot weer hebben.'

Toe't de margen in gries lech begon, grommen den trekker met de ploeg 't wegjen weer af. 't Was stille nao al die drukte in den nach. De breurs bleven allene bi-j 't umgebouwde stuk land. Ze zeien niet völle. 't Lek of ze nog niet goed konnen geleuven dat now alles achter de rugge was.

Dat alles wat gisteren zo'n groten opdrach lek, now al gebeurd was.

Den oldsten zei inens: "Jao, zo mos 't gebeuren."

't Klonk as 'n antwoord, maor de beide anderen hadden niet wat evraogd.

Met 't margenlech wodden alles lichter.

Daor kwammen de vrouwluu an, met de kinder. De vrouwluu waren vol van die läöge vlakke en van eur stoere mannen die't dat in enen nach veur mekare hadden ekregen.

De kinder speuren op 't gebouwde land of der nog iets weer te vinnen was van 't huus van Opa en Oma.

De margenzonne kwam der deur en schen tegen de bosrand. En toe gebeuren daor wat, wat gien mense verwachten.

Uut 't bos kwam 'n ree. Hee bleef stille staon op 't wegjen. De grote oorne stonnen luusterend nao veuren en de ogen kekken waakzaam nao 't tröpken mensen.

Toe stappen et dier op zien ranke bene veuruut, op eur an.

Töt bi-j de smalle punte van 't umgebouwde land.

Effen draejen de kop opzied en kek 't dier aover de varse voren. Toe draejen 't zich umme en liep zonder haos 't bos weer in.

De oldsten en den jongsten kekken mekare an en wissen van mekare waar't ze an dachten.